

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ

นิพนธ์ ภูมิทัศน์¹ วิชาสา กุญจินดา²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ในการจัดตั้ง และบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประกอบด้วยการสนทนากับผู้บริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวแทนผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชน และลงพื้นที่สำรวจ และนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์โดยการลำดับความสำคัญถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การถอดบทเรียนจากกรณีศึกษา พบว่าการจัดตั้งธนาคารขยะมีปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้งธนาคารขยะที่แตกต่างกันของกรณีศึกษา เพราะมีบริบทของพื้นที่ และการบริหารงานขององค์กรผู้รับผิดชอบที่แตกต่างกัน
2. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ในการจัดตั้ง และบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน พบว่าองค์กรได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาขยะ โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ในปี พ.ศ.2560 เรื่องการจัดการขยะในชุมชน และโดยปกติประชาชนในชุมชนคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำไปจำหน่ายแก่รถรับซื้อของเก่า
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ ประกอบด้วยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านแรงจูงใจ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิล; ผู้สูงอายุ; ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ

¹ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

118 หมู่ 3 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

อีเมล: smartmilk@live.com

² ผู้อำนวยการสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

FACTORS AFFECTING THE SETUP AND MANAGEMENT OF THE WASTE BANK IN THE COMMUNITY FOR THE ELDERLY PEOPLE: A CASE STUDY OF RACHSATHITE SUB-DISTRICT, CHAIYO DISTRICT ANGTHONG PROVINCE

Nichanan Patitus¹ Wisakha Phoochinda²

Abstract

The purposes of this study were to study potential of Rachsathite Sub-district administration organization (SAD) and the management of waste recycling in the community and to investigate factors affecting the waste bank project and recyclable waste management in the community by elderly people; a Case Study of Rachsathite Sub-District, Chaiyo District Angthong Province Interviews with Chief executive of SAO, related SAO staff, community leaders and the elderly were carried out. Interviews' results were described and grouped so as to find out the affecting factors. Research result

1. The results show that the setup and management of the waste bank have different factors affecting of case studies because have different area and organization management.
2. The results show that the Rachsathite Sub-district Administration Organization has high potential in the waste bank setup and recyclable waste management in the community. The organization has focused on managing waste issues and has strategic planning in the year 2017 in the waste management in the community. And the elderly and local people in the community have usually sorted out recyclable waste for sale to antique pick-up trucks purchased from home.
3. The factors affecting the setup of the waste bank are the participation, knowledge, management and motivation factors.

Keywords: recyclable waste management; Elderly people; Rachsathite Sub-district, Chaiyo district Angthong Province

¹ Science Program in Environmental Management, National Institute of Development Administration
118 Moo 3, Seri Thai Rd., Khlong Chan, Bang Kapi, Bangkok 10240
E-mail: smartmilk@live.com

² Director of Research, National Institute of Development Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนต่างๆในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมาโดยในปี พ.ศ. 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเป็น 27.06 ล้านตัน และปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องมีอัตราเพิ่มขึ้นเพียง 9.56 ล้านตัน หรือร้อยละ 35 เท่านั้น (Pollution Control Department, 2016) ปัญหาขยะสามารถบรรเทาลงได้หากในภาคครัวเรือนนั้นคัดแยกประเภทขยะก่อนการทิ้ง เพราะในปัจจุบันนั้นไม่มีการคัดแยกขยะจึงทำให้งบประมาณการกำจัดขยะบานปลาย ขยะทุกประเภทต้องถูกนำไปกำจัดทั้งหมดโดยวิธีที่ไม่ถูกต้องถึงร้อยละ 81 ทำให้เกิดผลเสียมากมายทั้งด้านงบประมาณและทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งๆที่ในความเป็นจริงแล้วบางส่วนสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ธนาคารขยะรีไซเคิลเป็นหนึ่งในทางเลือกในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะเป็นการคัดแยกขยะรูปแบบหนึ่ง โดยสมาชิกได้ฝึกฝนการคัดแยกขยะในภาคครัวเรือนจากการคัดแยกขยะที่สามารถรีไซเคิลได้นำไปฝากกับ ธนาคารขยะเพื่อสะสมเป็นรายได้ ธนาคารขยะจึงเป็นการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้คัดแยก และต่อส่วนรวม และธนาคารขยะยังเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีเพื่อการคัดแยกขยะไปในตัว และยังสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยภายในชุมชนได้ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย คนในชุมชนมีสุขอนามัยที่ดี และลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยได้ในระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับประเทศในเรื่อง การขนส่ง การคัดแยก การจัดเก็บ และกำจัดขยะมูลฝอยอีกด้วย (Rodpangwan et al, 2018)

นอกจากปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นแล้วยังพบว่าสถานการณ์ประชากรในปัจจุบันกำลังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างยิ่ง เพราะจำนวนประชากรผู้สูงอายุ (หมายถึงจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป)

ทั่วโลกใน ปี พ.ศ. 2544 - 2643 จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลก (United Nations, 2015) และในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15.7 ในปี พ.ศ. 2573 โดยสัดส่วนจำนวนประชากรในวัยทำงานช่วงอายุ 15 - 59 ปี มีแนวโน้มลดจำนวนลงเหลือ 38 ล้านคน จาก 43 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2578 และวัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จะลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2548 - 2578 โดยมีจำนวนลดลงจาก 14 ล้านคน เหลือ 9 ล้านคนเศษ เนื่องจากอัตราการเกิด และอัตราการเสียชีวิตของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้นกล่าวคือ ประชากรที่อยู่ในวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยเด็ก และวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงจึงเล็งเห็นความสำคัญว่าควรมีการเตรียมการเพื่อรับมือ โดยเมื่อมีผู้สูงอายุ หรือคนชรามากขึ้น ผู้สูงอายุต้องเกษียณจากการทำงานไม่มีรายได้ต้องอาศัยรายได้จากเงินที่เก็บออมไว้ ถ้าหากไม่มีเงินออมไว้มากพอก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพ เป็นภาระแก่สังคมที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูล จัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เหมาะสม เมื่อถึงวัยสูงอายุสภาพร่างกาย และจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงจึงควรมีแนวทางในการเฝ้าระวังเพื่อให้ผู้สูงอายุเล็งเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความรู้สึกว่าตนเองสามารถสร้างประโยชน์ให้สังคม (Ministry of Social Development and Human Security, 2010)

ดังนั้นการมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการคัดแยกขยะในชุมชน และเสริมสร้างรายได้พิเศษให้กับผู้สูงอายุ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ปัญหาขยะ และสร้างเสริมรายได้พิเศษให้กับผู้สูงอายุที่สามารถดูแลตัวเองได้ โดยการส่งเสริมการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุนั้น นอกจากจะเป็นแนวทางในการเฝ้าระวังเพื่อให้ผู้สูงอายุเล็งเห็นคุณค่าในตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ยังสามารถช่วยสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุได้อย่างเป็นกอบเป็นกำหากสามารถจัดสรร

ป็นส่วนรายได้ที่เกิดจากการจัดตั้งธนาคารขยะให้เหมาะสม ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

จากการศึกษาหาข้อมูลในด้านสถานที่พบว่า ประชากรในตำบลราชสถิตย์กำลังเข้าสู่สภาวะสังคมผู้สูงอายุ และมีโรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการศึกษา และโรงเรียนผู้สูงอายुरาชสถิตย์ยังได้รับรางวัลโรงเรียนผู้สูงอายุดีเด่น โดยการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้สูงอายุจะมีวิทยากรจิตอาสาผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ อาทิเช่น ราษฎ์ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ทหาร ฯลฯ มาทำการสอนและทำกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจในการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมอาชีพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสุขใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสติปัญญาที่ดี และจากงานวิจัยเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนที่เหมาะสมกับ กลุ่มผู้สูงอายุ ในพื้นที่ชนบทของประเทศไทย (Phoochinda, 2017) พบว่าผู้สูงอายุในโรงเรียนมีองค์ความรู้พื้นฐานในเรื่องการคัดแยกขยะชุมชนอยู่ในระดับมาก แต่ยังไม่มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านการคัดแยกขยะ หรือการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนให้ดีขึ้น อย่างชัดเจน จึงเป็นโอกาสสำคัญ เพราะการคัดแยกขยะนั้นก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยาก หรือเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับผู้สูงอายุแต่อย่างใด และผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการศึกษาในเรื่องการหาแนวทางการจัดตั้งธนาคารขยะสำหรับผู้สูงอายุนั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ในการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วม และเป็นการพัฒนาศักยภาพในตัวผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด น่าอยู่ และยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง จึงเป็นสถานที่เป้าหมายที่ผู้วิจัย

สนใจที่จะเข้าไปศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดตั้งธนาคารขยะของกรณีศึกษา และถอดบทเรียน
2. เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ในการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง

นิยามศัพท์

ธนาคารขยะรีไซเคิล หมายถึง กระบวนการคัดแยกขยะโดยสมาชิกของธนาคารขยะ คือ ประชาชนในชุมชนตำบลราชสถิตย์ สมาชิกของธนาคารขยะจะมีกิจกรรมการคัดแยกขยะเพื่อซื้อขายขยะรีไซเคิลในสถานที่ที่จัดตั้งธนาคาร โดยรายได้เกิดขึ้นจะถูกบันทึกลงบนสมุดคู่มือของสมาชิกซึ่งสามารถฝาก หรือ ถอนได้ในลักษณะเดียวกับธนาคารพาณิชย์ ขยะรีไซเคิลจะถูกเก็บรวบรวมไว้ และจำหน่ายให้กับองค์กร หรือ สถานรับซื้อขยะ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุใน โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

ศึกษาการดำเนินการจัดตั้งธนาคารขยะจากกรณีศึกษา และถอดบทเรียน ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ในการจัดตั้ง และการ

บริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีต่อการจัดตั้งและการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 8 เดือน (เดือนกุมภาพันธ์ – กันยายน พ.ศ.2560) สถานที่ศึกษาหาข้อมูลในตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง งานวิจัยนี้เป็นการศึกษากับชุมชน ตำบลราชสถิตย์ที่มีโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นหลัก และผู้ให้ข้อมูลสำคัญของงานวิจัยนี้ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปที่ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตามดูแลผู้สูงอายุ และผู้ให้ข้อมูลกรณีศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการจัดตั้งธนาคารขยะของกรณีศึกษาธนาคารขยะ
2. ทราบถึงศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ในการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง
3. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากในระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมาปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนต่าง ๆ ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และแนวโน้มเรื่องสถานการณ์ประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความตระหนักถึงปัญหาที่อาจจะตามมาในอนาคต ดังนั้นการมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการคัดแยกขยะในชุมชน และเสริมสร้างรายได้พิเศษให้กับผู้สูงอายุ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ปัญหาขยะ และ

สร้างเสริมรายได้พิเศษให้กับผู้สูงอายุที่สามารถดูแลตัวเองได้ โดยการส่งเสริมการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุนั้น นอกจากจะเป็นแนวทางในการเยียวยาเพื่อให้ผู้สูงอายุเล็งเห็นคุณค่าในตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ยังสามารถช่วยสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุได้อย่างเป็นกอบเป็นกำหากสามารถจัดสรรปันส่วนรายได้ที่เกิดจากการจัดตั้งธนาคารขยะให้เหมาะสม ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง อีกทั้งยังสามารถช่วยให้สิ่งแวดล้อมบริเวณชุมชนน่าอยู่ขึ้น ธนาคารขยะนอกเหนือจากการมีส่วนร่วมช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชน แล้วยังเป็นรูปแบบหนึ่งของกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ในการช่วยให้การทำงานของภาครัฐได้มีทิศทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นั่นคือ การรู้จักเชื่อมระบบงานจัดการมูลฝอยของตนเองเข้ากับบทบาทชุมชน ได้อย่างลงตัว การกำเนิดธนาคารขยะเป็นนิมิตหมายอันดีต่อสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมได้ด้วยความสมัครใจ ที่ก่อให้เกิดผลดีแก่ทุก ๆ ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือชุมชน ไม่เพียงเท่านั้นธนาคารขยะยังเป็นต้นแบบในการจัดการขยะมูลฝอยที่สามารถจุดประกายแนวคิดให้หน่วยงานต่าง ได้ประสานความร่วมมือกันที่จะคิดค้นรูปแบบการดำเนินงานลักษณะใหม่ ๆ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ อย่างนี้อีก เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แหล่งน้ำ อากาศ และดิน (Pollution Control Department, 2016)

ขยะรีไซเคิล หมายถึง ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้ ที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระจก เครื่องดื่ม เศษพลาสติก เป็นต้น (Pollution Control Department, 2016)

ถอดบทเรียน หมายถึง “ความรู้ที่เป็นข้อค้นพบใหม่” (Unob, 2009) ซึ่งการถอดบทเรียนในการศึกษานี้มีกรอบแนวคิดในการถอดบทเรียน คือ การถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาเพื่อรวบรวมปัจจัยที่มีผลต่อการ

จัดตั้งและการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนเป็นหลัก

ศักยภาพ หมายถึง ภาวะแฝง, อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้ เช่น เขามีศักยภาพในการทำงานสูง น้ำตกขนาดใหญ่มีศักยภาพในการให้พลังงานได้มาก (Office of the Royal Society, 2011)

ดังนั้นศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตยในการจัดตั้งธนาคารขยะสำหรับผู้สูงอายุ หมายถึง การวิเคราะห์ขีดความสามารถของ อบต.ราชสถิตยในการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย โดยพิจารณาจากบทบาทของผู้สูงอายุในชุมชน บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย และบริบทของชุมชน เพื่อประกอบการวิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโครงการธนาคารขยะให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาบทเรียนจากกรณีศึกษาธนาคารขยะ 7 แห่ง โดยกำหนดกฎเกณฑ์กรณีศึกษาที่คัดเลือกมาไว้ว่าสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และมีข้อมูลที่คาดว่าจะประโยชน์ต่องานวิจัย ดังนี้

กรณีศึกษาที่ 1 โครงการธนาคารขยะแลกคะแนน

ความดี บ้านป่าซาง หมู่ที่ 3 ต.ป่าซาง อ.เวียงรุ้ง จ.เชียงราย (Sirithummakul, 2016)

กรณีศึกษาที่ 2 โครงการธนาคารขยะออมทรัพย์ชุมชนเคหะดินแดง (Masawangpaired, 2013)

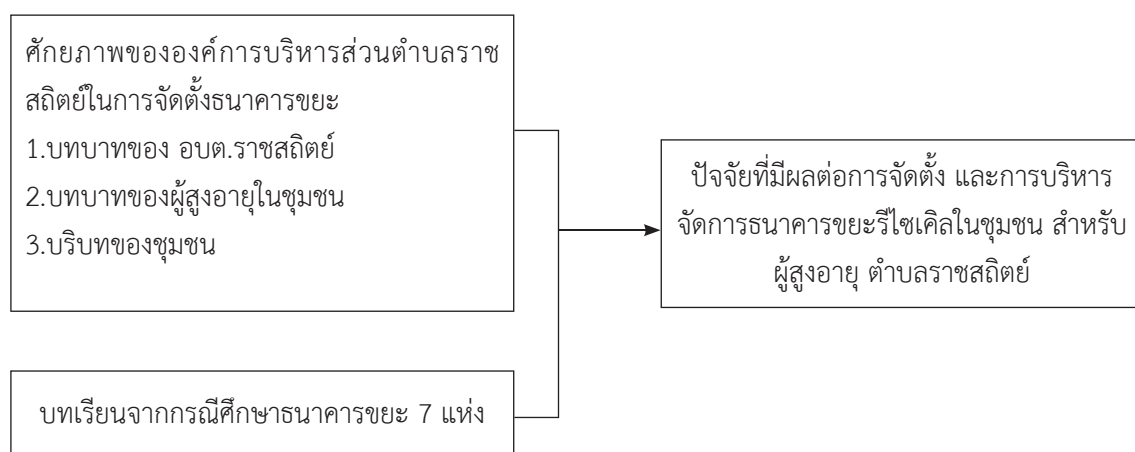
กรณีศึกษาที่ 3 แหล่งเรียนรู้การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ชุมชนอ่อนนุช 14 ไร่ กรุงเทพมหานคร (Resources Management for Sustainability, 2015)

กรณีศึกษาที่ 4 โครงการธนาคารขยะเทศบาลทราย้อย หมู่บ้านผาเรียงหมี่ ตำบลทราย้อย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก (Ministry of Natural Resources and Environment of Phitsanulok, 2009)

กรณีศึกษาที่ 5 ธนาคารขยะชุมชนบ้านบึงหวาย หมู่ 19 บ้านบึงหวายกลาง ตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (Sosrisuk, 2012)

กรณีศึกษาที่ 6 โครงการธนาคารขยะเทศบาลตำบลชากไทย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี (Piromchom, 2013)

กรณีศึกษาที่ 7 ธนาคารขยะรีไซเคิล โรงพยาบาลระโนด (Golden Garbage of Ranod Hospital) อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (Ranod Hospital, 2013)

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

หมายเหตุ : ขยายความกรอบแนวคิดในงานวิจัย “ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตยในการจัดตั้งธนาคารขยะ”

หมายถึง การศึกษาศักยภาพและปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้โดยแบ่งออกมาเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ประกอบไปด้วย บทบาทของผู้สูงอายุ บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และบริบทชุมชน โดยแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทของผู้สูงอายุ ในการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชน ประกอบด้วย
  - 1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้สูงอายุเรื่องการจัดการขยะ และการคัดแยกขยะ
  - 1.2) ความรู้ในการคัดแยกขยะ
  - 1.3) พฤติกรรมของผู้สูงอายุในเรื่อง ขยะรีไซเคิล การคัดแยกขยะ การจัดการขยะไปจนถึงการทำความเข้าใจกิจกรรมธนาคารขยะ และ
  - 1.4) การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะ
2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง ประกอบด้วย
  - 2.1) งบประมาณ และค่าใช้จ่ายขององค์กรในการดำเนินการจัดกิจกรรม
  - 2.2) ความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรม
  - 2.3) การจัดหาสถานที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการ
  - 2.4) การบริหารจัดการ กำกับ ควบคุม ดูแลกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรม และ
  - 2.5) ความพร้อม และศักยภาพการดำเนินการของบุคลากรในการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ
3. บริบทของชุมชน ประกอบด้วย
  - 3.1) บริบทของชุมชนในด้านกายภาพ
  - 3.2) บริบทด้านสังคม และวัฒนธรรม
  - 3.3) ด้านเศรษฐกิจ และ
  - 3.4) ผู้นำชุมชน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้

- ศึกษาจากการถอดบทเรียนกรณีศึกษาธนาคารขยะ 7

- สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวแทนผู้สูงอายุคัดเลือกโดยการพิจารณาจากคุณลักษณะตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ร่วมกันจัด

ตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุราชสถิตย จำนวน 5 ท่าน ผู้รับผิดชอบในกิจกรรม หรือดำเนินโครงการต่าง ๆ ภายในชุมชน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง ทั้งหมด 3 ท่าน และผู้นำชุมชนแต่ละหมู่บ้านในตำบลราชสถิตย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง ทั้งหมด 7 ท่าน ได้แก่ ผู้นำชุมชนของ หมู่ 1 บ้านราชสถิตย, หมู่ 2 บ้านราชสถิตย, หมู่ 3 บ้านโรงม้า, หมู่ 4 บ้านโรงม้า, หมู่ 5 บ้านโรงม้า, หมู่ 6 บ้านโรงม้า, หมู่ 7 บ้านหนองหาด ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำคำถามการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาตรวจสอบความตรง (Validity) ซึ่งบอกถึงความแม่นยำของเครื่องมือที่จะวัด โดยใช้วิธี Item-Objective Congruence Index (IOC) ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเกินกว่า 0.5 จึงจะสามารถนำมาใช้ได้ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าใกล้ 1 แสดงว่าข้อคำถามเหมาะสม ตามหลักการแล้วควรมีผู้ประเมินพิจารณาข้อคำถามอย่างน้อย 3 ท่าน (Phoochinda, 2015) ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษานี้ได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ตัวอย่างคำถาม แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น “ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการ

โครงการธนาคารขยะ ประกอบด้วยอะไรบ้าง และควรมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร” แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้สูงอายุ เช่น “หากการจัดการขยะโดยการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชนไม่ใช่เรื่องยาก สามารถสร้างรายได้ให้กับตัวท่าน ชุมชนของท่าน ช่วยให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่ และนำไปสู่การเป็นชุมชนตัวอย่าง ท่านจะต้องการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนของท่าน หรือไม่ เพราะเหตุใด” แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เช่น “เนื่องจากปัจจุบันมีรถซาเล้ง หรือรถรับซื้อขยะมารับซื้อขยะถึงหน้าบ้าน การที่ท่านต้องนำมาขายที่ อบต. ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนอะไรบ้าง”

- ลงพื้นที่เพื่อสังเกตการณ์ และเก็บข้อมูลในพื้นที่บริเวณชุมชนโดยรอบที่จะจัดตั้งธนาคารขยะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย จากการถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาธนาคารขยะตามลำดับ ดังนี้

กรณีศึกษา	การดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	บทเรียนที่ได้
กรณีศึกษาที่ 1	- การดำเนินโครงการจากงบประมาณในการทอดผ้าป่าขยะสามัคคี ในชุมชน - จัดตั้งธนาคารขยะโดยให้ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นผู้นำในการนำขยะรีไซเคิลมาแลกคะแนนความดี	- ตามถนน และสถานที่ต่างๆ ในตำบลป่าซาง สะอาดขึ้น - สภาพแวดล้อมภายในชุมชนไม่ค่อยมีเศษขยะให้เห็น และผู้สูงอายุเกิดความเคยชินกับพฤติกรรม การคัดแยกขยะ และนำขยะมาฝากกับธนาคารความดีเป็นประจำ - ข้ อ จำกัด ใน เรื่อง ผลตอบแทนจากการร่วมโครงการเป็นคะแนนความดีซึ่งอาจจะไม่สามารถจูงใจประชาชนในพื้นที่ได้มากพอ	- การพึ่งพางบประมาณตนเอง - การสร้างแรงจูงใจ - การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

ผลการวิจัย จากการถอดบทเรียนจากกรณีศึกษานาการขยะตามลำดับ (ต่อ)

กรณีศึกษา	การดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	บทเรียนที่ได้
กรณีศึกษาที่ 2	- นำขยะที่รวบรวมจากชุมชนไปขาย - นำขยะจากเศษพลาสติกต่าง ๆ หรือมูลฝอยไปเพิ่มมูลค่าแปรรูปโดยการประดิษฐ์ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ - นำขยะย่อยสลายไปแปรรูปเป็นปุ๋ยหมักเพื่อปลูกพืช - การนำขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถขายได้มาเพิ่มมูลค่าแปรรูปโดยการประดิษฐ์เป็นสิ่งของ	- คนชุมชนให้ความร่วมมือในการเป็นสมาชิกธนาคารขยะออมทรัพย์ - แต่ละครัวเรือนลดปริมาณขยะไปได้ประมาณ ร้อยละ 80 และในชุมชนเคหะดินแดงปราศจากปัญหาขยะ	- การสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชน ในรูปแบบแผนธุรกิจพัฒนาชุมชนแบบครบวงจร - การเพิ่มมูลค่าขยะโดยการแปรรูป - กลยุทธ์ในการบริหารขยะในชุมชน - การมีส่วนร่วม
กรณีศึกษาที่ 3	- เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เรื่องการจัดการขยะให้ชุมชนอื่น - แนวคิดในการสร้างสวัสดิการโดยการทำประกันชีวิตวันละบาท - การใช้ขยะรีไซเคิลแทนเงินในรูปแบบ “ร้านศูนย์บาท” - นำขยะมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ภายในชุมชน	- คนในชุมชนอ่อนนุชมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น - คนในชุมชนได้รับการส่งเสริมอาชีพการเก็บขยะอย่างเป็นระบบ - คนในชุมชนรู้จักคุณค่าของขยะมากขึ้น เกิดความสามัคคีกันชุมชน แบ่งปันกันมากขึ้น	- แนวคิดในการบริหารจัดการขยะในชุมชนให้ลดลงควบคู่กับการที่คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - การเพิ่มมูลค่าขยะโดยการแปรรูป - การสร้างแรงจูงใจ - การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน - ชุมชนเกิดองค์ความรู้การจัดการขยะ
กรณีศึกษาที่ 4	- คนชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมขยะ และดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน - คนในชุมชนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาชุมชนภายในเทศบาลตำบลไทรน้อย	- ประชาชน และเยาวชนในชุมชนเกิดองค์ความรู้ในการคัดแยกประเภทขยะ - ประชาชนนำฝากขยะกับธนาคารขยะเป็นจำนวนมาก	- แนวทางในการบริหารจัดการธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของ

ผลการวิจัย จากการถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาธนาคารขยะตามลำดับ (ต่อ)

กรณีศึกษา	การดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	บทเรียนที่ได้
	ด้วยการเก็บขยะมาคัดแยกและขายให้กับธนาคารขยะ		ประชาชนในชุมชนตลอดจนขั้นตอนการติดตามผล - การมีส่วนร่วม - การสร้างแรงจูงใจ
กรณีศึกษาที่ 5	- จัดอบรมเสริมความรู้เรื่องการจัดการขยะ ตลอดจนเสริมทักษะการจัดการขยะในครัวเรือนและการใช้ประโยชน์จากขยะ - จัดตั้งธนาคารขยะโดยใช้ศาลากลางหมู่บ้านหมู่ที่ 19 เป็นศูนย์กลางคัดแยกขยะและรับซื้อขยะในทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน และเมื่อได้ปริมาณมากพอก็ประสานพ่อค้ามารับซื้อถึงที่ในทุกวันที่ 16 หรือ 17 ของทุกเดือน	- ปริมาณขยะในชุมชนลดลง ร้อยละ 70 ธนาคารขยะ - ถนนรอบ ๆ หมู่บ้านสะอาด มลพิษทางน้ำลดลง แหล่งน้ำในชุมชนสะอาด - ประชาชนมีความรู้ ความตระหนัก และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการขยะที่ถูกต้อง โดยหันมาใช้วิธีการคัดแยกขยะ	- แนวทางในการวางแผนในการจัดตั้งธนาคารขยะ - จัดสรรบุคลากรดูแลธนาคารขยะที่มีความรู้ในการคัดแยกขยะ - การประชาสัมพันธ์โครงการในชุมชน - การสร้างองค์ความรู้ให้ชุมชน - การมีส่วนร่วม
กรณีศึกษาที่ 6	- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชนและจัดตั้งธนาคารขยะ ในระดับหมู่บ้าน - ตกลงกติกาการดำเนินงานของกลุ่มให้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการกลุ่ม หรือบริหารงบประมาณ - จัดให้ประชาชนเข้าร่วมคัดแยกขยะมาจำหน่ายแก่โครงการธนาคารขยะประจำชุมชน	- ประชาชนเรียนรู้วิธีการกำจัดขยะที่ถูกต้อง - ปริมาณขยะในชุมชนลดลง และมีน้ำหมักชีวภาพเพิ่มขึ้น - สร้างทัศนคติที่ดีให้กับประชาชน เพื่อร่วมกันดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนในชุมชน	- แนวคิดในการวางแผนและตั้งเป้าหมายให้เหมาะสมกับชุมชน - การสร้างองค์ความรู้การคัดแยกขยะในชุมชน - การมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย จากการถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาธนาคารขยะตามลำดับ (ต่อ)

กรณีศึกษา	การดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	บทเรียนที่ได้
กรณีศึกษาที่ 7	- เจ้าหน้าที่ธนาคารขยะดำเนินการสอบถามและเปรียบเทียบราคากันอย่างน้อย 3 ราย และทำประกันราคาไว้ 3 เดือน เนื่องจากราคาจากร้านรับซื้อของเก่าอาจมีการเปลี่ยนแปลง - ติดประกาศราคาซื้อขยะรีไซเคิลก่อนธนาคารเปิดทำการอย่างน้อย 3 วันก่อนสิ้นเดือน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกได้รับทราบก่อนนำขยะรีไซเคิลมาฝาก	- สมาชิกของธนาคารร่วมฝากขยะกับธนาคารขยะทองคำ อย่างต่อเนื่อง - เจ้าหน้าที่ทุกคนต่างตื่นตัวกับกิจกรรมธนาคารขยะทองคำ - สภาพแวดล้อมบริเวณโรงพยาบาลสะอาด - งบประมาณในการกำจัดขยะลดลง	- การต่อรองในเรื่องราคาขยะกับสถานรับซื้อ - การวางแผนการดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ - การสร้างแรงจูงใจ - การสร้างองค์ความรู้ - การจัดสรรบุคลากร - การมีส่วนร่วม

สรุปผลการถอดบทเรียนจากกรณีศึกษา ทำให้พบแนวทางในการดำเนินการจัดตั้งและการบริหารจัดการธนาคารขยะที่ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพและพบปัจจัยที่มีผลในการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากกรณีศึกษาในแต่ละสถานที่มีความแตกต่างกันในเรื่องสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี บริบทของประชาชน ชุมชน และศักยภาพการบริหารงานขององค์กรผู้รับผิดชอบโครงการ และพบว่าการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์

ผลการศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ในการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลราชสถิตย์ เป็นตำบลที่อยู่ในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ แบ่งเขตปกครองเป็น 7 หมู่บ้าน ซึ่งตำบลราชสถิตย์ ถือว่าเป็นพื้นที่ชนบท เพราะ การเดินทางในตำบลราชสถิตย์ค่อนข้างลำบากหากไม่มีรถส่วนตัว ในพื้นที่จะมีรถประจำทางเพียง 1 สาย คือ สายอำเภอลำทะเมนชัย-ลำทะเมนชัย หมายเลข 309 และในบริเวณตำบลราชสถิตย์นั้นเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านอยู่ห่างจากอำเภอลำทะเมนชัยประมาณ 18 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 5,577 ไร่ หรือ 9.56 ตารางกิโลเมตร รอบ ๆ บริเวณจะพบเห็นบ้านเรือนไม่ค่อยหนาแน่น และมีไร่นาเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น การจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลจึงจำเป็นต้องพิจารณาประเด็นเรื่องการเดินเพื่อขายขยะของสมาชิก และพิจารณาในเรื่องการขนส่งขยะรีไซเคิลให้ทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน โดยสามารถแบ่งเป็นเวลาเก็บแต่ละหมู่บ้านได้ และจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า การพิจารณาเรื่องการขนส่งมีความเป็น

ไปได้ เพราะ เจ้าหน้าที่ของทาง อบต. สามารถจัดตารางเวลาในการเก็บขยะรีไซเคิลได้

องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ได้วางแผนยุทธศาสตร์ในปี พ.ศ.2560 เรื่องการจัดการขยะในชุมชน ที่เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนหันมาคัดแยกขยะ ปัจจุบันธนาคารขยะเป็นเรื่องที่อยู่ในขั้นตอนการพิจารณา ซึ่งทางองค์กรเคยจัดตั้งโครงการธนาคารขยะขึ้นมาแล้วที่โรงเรียนราชสถิตย์วิทยา และเป็นประเด็นที่ อบต. อยู่ในระหว่างการพิจารณา โดยการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง คือ

1) เรื่องรายได้ จากการขายขยะรีไซเคิลจะเป็นแรงจูงใจที่ดี เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะไม่มีรายได้ จึงนิยมคัดแยกขยะไว้เพื่อขายให้กับชาเล้ง เพราะโดยปกติในชุมชนจะมีรถชาเล้งมาคอยรับซื้อขยะจากทุก ๆ บ้าน แต่จะได้ราคาไม่มาก

2) เรื่องความสะดวกโดยปกติจะมีชาเล้งมารับซื้อขยะรีไซเคิลจากทุกบ้านมีรถมารับซื้อหน้าบ้านสะดวกสบาย จึงเป็นเรื่องที่สมควรจะนำไปพิจารณาว่าหากจะจัดตั้งธนาคารขยะควรจะไปรับซื้อถึงบ้าน

3) การเข้าร่วมเครือข่าย เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ฯลฯ เพื่อให้มีขยะจำนวนมากพอที่จะมีอำนาจในการต่อรองกับสถานรับซื้อของเก่าได้และได้ราคาที่สูงพอที่จะให้ธนาคารขยะรีไซเคิลมีความต่อเนื่อง

ด้านการบริหารจัดการโครงการ ปัญหาและอุปสรรค การบริหารจัดการเพื่อให้ต่อเนื่องก็ต้องมีความซื่อตรง เป็นธรรม และที่สำคัญควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ที่น่าเชื่อถือ เช่น โรงเรียนราชสถิตย์วิทยา, โรงพยาบาลประจำตำบลราชสถิตย์ ฯลฯ ร่วมกับเป็นเครือข่ายธนาคารขยะเพื่อให้จำนวนขยะมากขึ้น และมีอำนาจในการต่อรองในเรื่องราคาขยะที่เพิ่มมากขึ้นได้

การอภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง

ผลจากการศึกษาจากกรณีศึกษา การการบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ จากการสัมภาษณ์หน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวแทนผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน และการสังเกตการณ์ เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง จากการวิเคราะห์โดยการลำดับความสำคัญ พบว่าปัจจัยที่มีส่วนทำให้การจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

การหาแนวทางการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ นั้นเป็นการดำเนินงานที่ต้องใช้ความร่วมมือกันเพราะเป็นการดำเนินงานในระดับโครงการ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีภาระหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุในโรงเรียนราชสถิตย์ และผู้สูงอายุในโรงเรียนราชสถิตย์ดำเนินงานร่วมกัน เพราะการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุนั้นเป็นโครงการที่ต้องใช้ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้โครงการบรรลุผล หรือประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีภาระหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจทอง ที่เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลโรงเรียนผู้สูงอายุ ร่วมมือกันกับ ผู้สูงอายุในโรงเรียน

ซึ่งจากผลจากการสังเกตการณ์ ในพื้นที่จริง และการสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยด้านนี้จะเป็จุดแข็งของโครงการเนื่องจากพบว่า ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้สูงอายุนั้นมีความสัมพันธ์

ที่เหนียวแน่นเสมือนครอบครัว และมีความสามัคคีกันพอสมควรอยู่แล้ว โรงเรียนผู้สูงอายุ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ นั้นมีที่ตั้งอยู่ข้างเคียงกันจึงมีความสะดวกในเรื่องสถานที่หรือการเข้าถึงกันได้ไม่ยาก สามารถปรึกษาหารือกันได้ทุกเมื่อ

การมีส่วนร่วมเริ่มจากการศึกษาดูงานธนาคารขยะรีไซเคิลถึงหลักการดำเนินกิจกรรมเพื่อร่วมกันจัดตั้ง และการบริหารจัดการขยะรีไซเคิลในชุมชน เพื่อให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้สูงอายุได้มีความเข้าใจ และสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น

2. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ

ผู้สูงอายุในโรงเรียนราชสถิตย์ จำเป็นที่จะต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องการคัดแยกประเภทขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิล หรือนำไปขายได้ เพื่อสามารถดำเนินการแยกขยะที่สามารถทำการรีไซเคิลได้นำไปฝากธนาคาร และรวบรวมไปขายให้กับสถานรับซื้อของเก่า และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบทของไทย ((Phoochinda, 2017) ที่พบว่าผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุราชสถิตย์ มีองค์ความรู้พื้นฐานในเรื่องการคัดแยกขยะประเภทขยะในชุมชนอยู่ในระดับดีมากอยู่แล้วในประเด็นการมีองค์ความรู้พื้นฐานเรื่องการคัดแยกขยะ ดังนั้น ในประเด็นปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ จึงไม่ใช่ปัญหา หรืออุปสรรคต่อการหาแนวทางการจัดตั้ง และการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิล สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ควรวางแผนเป้าหมายของการจัดตั้งธนาคารขยะว่า เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยภายในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดี และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า “ตำบลน่าอยู่คู่ความ

เข้มแข็ง สิ่งแวดล้อมดี คนมีคุณภาพ การบริหารจัดการที่ดีแบบมีส่วนร่วม”

การวางแผนการวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่จะดำเนินการจัดตั้ง การวางแผนในการดำเนินโครงการนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต การปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผน หากมีการวางแผนที่ดี การปฏิบัติงานจะมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จสูง การวางแผนการดำเนินการ คือ การหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานในอนาคตเป็นไปโดยเรียบร้อยเพื่อส่งผลให้การดำเนินงานมีแนวโน้มที่จะมีประสิทธิภาพสูงที่สุด เป็นกระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจ อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นปัจจัยด้านการวางแผนการดำเนินงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สมควรพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง เพราะ การจัดตั้งธนาคารขยะนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนการดำเนินการที่ดีจากผู้บริหาร เพื่อให้การดำเนินการโครงการมีความเหมาะสมกับสถานที่ตั้งโครงการ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อให้โครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และยังช่วยลดการสูญเสียจากการทำงานซ้ำซ้อน ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตตลอดจนป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงาน (Kritrattanachote & Phaophan, 2018)

การจัดสรรงบประมาณ และความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดตั้ง งบประมาณถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมต้นทุนโครงการ ตลอดจนแผนงานตั้งแต่ในระดับโครงการจนถึงการบริหารจัดการองค์กร และเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารให้

มีประสิทธิภาพในการวางแผนทางการเงินเนื่องจากเป็นแผนงานที่แสดงออกในลักษณะเชิงปริมาณจะที่เกิดขึ้นในเวลาที่กำหนด เช่น รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส หรือ รายปี โดยทั่วไปงบประมาณจะจัดทำขึ้นปีละครั้ง จึงเรียกว่า งบประมาณประจำปี โดยปีงบประมาณมักจะเป็นไปตามรอบบัญชีขององค์กรภาครัฐจะเริ่มปีงบประมาณในวันที่ 1 ตุลาคม และสิ้นสุดปีงบประมาณในวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป งบประมาณจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังสามารถนำงบประมาณไปใช้ในการควบคุมแผนงานก็จะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานได้อย่างดี ดังนั้นการพิจารณาปัจจัยด้านงบประมาณในการจัดตั้งธนาคารขยะจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในดำเนินการเพื่อสามารถกำหนดโครงสร้าง หรือแผนการดำเนินการให้มีความเหมาะสมที่สุด

การจัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบโดยตรงโดยคัดเลือกจากภูมิภาวะ ความรู้ ความสามารถ ในแต่ละด้าน (Busarakumwadee, 2008) ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์โครงการ ผู้รวบรวมขยะรีไซเคิล ผู้อำนวยการความสะดวกในการขนาน้ำหนักขยะให้กับผู้สูงอายุตลอดจนแบ่งภาระหน้าที่ แบ่งตารางเวลาในการรับซื้อขยะตามหมู่บ้าน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเครือข่าย เช่น โรงเรียนราชสถิตย์วิทยา โรงพยาบาลประจำตำบล ฯลฯ การติดต่อ และตกลงราคากับสถานรับซื้อขยะรีไซเคิลจากธนาคารขยะจัดทำระบบการนำฝากขยะอย่างชัดเจน

4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

ปัจจัยด้านการจูงใจเพื่อให้ประชาชน หรือคนในพื้นที่ที่มีความยินดี และต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะ เพราะการจูงใจเป็นการสร้างพฤติกรรม การกระทำ หรือกิจกรรมของบุคคล โดยบุคคลลงใจกระทำพฤติกรรม นั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

การจูงใจมีอิทธิพลต่อผลของการดำเนินการ ผลของการดำเนินงานจะมีคุณภาพดี หรือในเชิงปริมาณจะมีปริมาณมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการจูงใจ ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความจำเป็นต้องเข้าใจว่าอะไร คือแรงจูงใจที่จะทำให้ประชาชนในความดูแลให้มีความร่วมมือ การจัดตั้งธนาคารขยะเป็นโครงการที่มีลักษณะที่ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน ผลของการจัดตั้งธนาคารขยะจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชน ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีความยินดี และต้องการที่จะให้มีความร่วมมือจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่สามารถมองข้ามได้ และการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุนั้น นับว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกของโครงการธนาคารขยะ (ผู้สูงอายุ) จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ และเพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีความผูกพันต่อโครงการ สอดคล้องกับ (Domjan, 1996) ในประเด็นการสร้างแรงจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรม การกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ สิ่งที่จะพึงกระทำในการสร้างความผูกพันและสร้างแรงจูงใจของสมาชิกธนาคารขยะ คือ

1) การสื่อสารอย่างชัดเจนถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะไปนำฝากกับธนาคารขยะรีไซเคิล รวมถึงผลตอบแทนในส่วนที่จะได้รับ

2) สร้างความมั่นใจในการดำเนินงานระหว่างผู้สูงอายุในโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องผลตอบแทนให้ชัดเจน

3) มีความโปร่งใส ในที่นี้หมายถึงการสื่อสารที่ชัดเจน ไม่ปกปิดในเรื่องที่ควรเปิดเผย

4) ปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเคารพ และมีความเท่าเทียมกัน

5) รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก สร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กรบริหาร มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและถอดบทเรียนจากกรณีศึกษา 7 แห่ง และพบว่าการจัดตั้งและการบริหารจัดการธนาคารขยะรีไซเคิลในชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอยะโฮจังหวัดอ่างทอง นั้นองค์กรการบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์เหมาะสมที่จะเข้ามาเป็นผู้กำกับดูแลเนื่องจากเป็นองค์กรที่มีความผูกพันกับผู้สูงอายุและคนชุมชนมาอย่างยาวนาน เป็นองค์กรที่ทุกคนในชุมชนให้ความเชื่อถือและไว้วางใจ ดังนั้นข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยจึงมาจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ควรมีการกำหนดเป้าหมายของการดำเนินการให้ชัดเจนและครอบคลุม

2) องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ควรมีการจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ และเหมาะสมตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมน้อยที่สุด

3) องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นในการพัฒนาโครงการเพื่อการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ควรจัดให้มีกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ในการคัดแยกขยะรีไซเคิลอย่างต่อเนื่อง และชี้ให้เห็นว่าขยะแต่ละประเภทมีราคาในการรับซื้อต่างกัน เช่น ขวดพลาสติกจะมีหลายประเภทหากมีการคัดแยกให้ถูกประเภทจะได้ราคาที่สูงกว่า ฯลฯ

2) องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ควรดำเนินการเรื่องทำข้อตกลงหน่วยงานเครือข่ายธนาคารขยะ เพื่อให้ธนาคารขยะมีอำนาจในการต่อรองราคากับสถานรับซื้อขยะเพิ่มขึ้น

3) องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิตย์ ควรมีการจัดสรรตารางเวลาและบุคลากรในการให้บริการรับขยะตามหมู่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มีข้อจำกัดในเรื่องการเดินทาง และเพื่อมีโอกาสที่ประชาชนจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะเพิ่มขึ้น

Reference

- Busarakumwadee, W. (2008). *Instruction Organization and management Media*. Faculty of Management College, Rangsit University. [In Thai]
- Chaletorn, B. (2014). *Social Welfare, Social welfare that Thai people Desire*. Department of Political Science, State College and Political Science, Rangsit University. [In Thai]
- Kritrattanachote, P., & Phaophan, N. (2018). The effects of marketing factors and government support towards export performance of pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) co., ltd. *Journal of Logistics and Supply Chain College*, 4(1), 105-115. [In Thai]
- Masawangpaired, C. (2013). *Project Save Up by Waste Bank Din Daeng Housing Authority Community*. Retrieved from <http://www.creativemove.com/creative/rubbish-bank/> [In Thai]
- Ministry of Natural Resources and Environment of Phitsanulok. (2009). *Project Phitsanulok The City of Recycling*. Saiyoy Sub-District Municipality, Phitsanulok. Retrieved from http://saiyoierecycle.blogspot.com/p/blog-page_29.html. [In Thai]
- Ministry of Social Development and Human Security. (2010). *The Act on the Elderly, 2003 A.D.* (7th ed). Bangkok: Thepphenvanish. [In Thai]
- Nunthaputho, T. (2012). *Meaning of the PDCA "Cycle of Management Quality"*. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/458284> [In Thai]
- Office of the Royal Society. (2011). *Meaning of the word "Potentiality"*. Retrieved from <http://www.royin.go.th/dictionary/> [In Thai]
- Patanapongasa, N. (2015). *Participation. Innovative Learning Center*. Srinakharinwirot University, 9, 3-7. [In Thai]
- Phoochinda, W. (2017). *Environmental management for Elderly people in rural areas of Thailand*. Research and Graduate School of Environmental Development Administration, National Institute of Development Administration. [In Thai]
- Pollution Control Department. (2016). *Solid waste*. Retrieved from <http://www.pcd.go.th/> [In Thai]
- Piromchom, A. (2013). *Project Waste Bank Chakthai Sub-District Municipality*. Office of the Municipal Clerk Chakthai Sub-District Municipality, Amphoe Khao Khitchakut. Chanthaburi. [In Thai]
- Rachsathite Sub-District Administration. (2016). *General Information of Rachsathite Sub-District*. Rachsathite Sub-District, Angthong. [In Thai]
- Ranod Hospital. (2013). *Project Golden Garbage of Ranod Hospital*. Ministry of Public Health. Retrieved from <http://ranodhospital.go.th/paper/564> [In Thai]

- Resources Management for Sustainability. (2015). *Sustainable Resource Management Learning Center on the Areas 14 Rai at On Nut Community*. Retrieved from <http://www.3rfoundation.or.th/th/network/network3r/central/detail/156/> [In Thai]
- Rodpangwan, S., Thepsongkroh, P., Hattha, K. & Putsukee, T. (2018). The Development model of solid waste Management for coastal Community of Ban Don bay, Suratthani Province. *Journal of Logistics and Supply Chain College*, 4(1), 117-126. [In Thai]
- Sosrisuk, R. (2012). *Waste Bank of Bung Wai Community*. Bung Wai Sub-District Administration Organization, Thai Health Promotion Foundation. Retrieved from <http://www2.thaihealth.or.th/Content/25825-ธนาคารบ้านบุ่งหวาย> [In Thai]
- Sirithummakul, T. (2016). *Project Waste Bank Exchange with Goodness Score for Elderly People in Baan Pa Sang Sub-District, Baan Pa Sang Sub-District Administrative Organization*. Chiang Rai. [In Thai]
- United Nations. (April 12, 2015). *Thailand Population*. Retrieved from <http://www.worldometers.info/world-population/thailand-population/> [In Thai]
- Unob, P. (2009). *Concepts and Methodology of Lesson learned*. Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University. Retrieved from http://lms.kmddc.go.th/e_learning/e_data/81-/GCD003/pdf/p-powerpoint [In Thai]
- Wongpanit Recycle Station Co., Ltd. (2017). *Waste Bank, Principles of Recycle Waste Bank, Purchase Invoice*. Retrieved from <http://www.wongpanitsuvarnabhumi.com/index.php?name=contact> [In Thai]
- Yamwong, N. (September 15, 2011). *Waste Bank Management, Waste Disposal*. *SWU eJournals*, 7, 4-6. [In Thai]